

Aleksandar Pavlović
IMAGINARNI ALBANAC: SIMBOLIKA KOSOVA
I FIGURA ALBANCA U SRPSKOJ KULTURI

Institut za
filozofiju
i društvenu
teoriju

INSTITUT ZA FILOZOFIJU I DRUŠTVENU TEORIJU

Izdavač

Institut za filozofiju i društvenu teoriju

Biblioteka

Prudentia

Recenzenti

Dr Vladan Jovanović

Dr Srđan Atanasovski

Dr Milivoj Bešlin

Knjiga je nastala u okviru projekta „Istraživanje klimatskih promena i njihovog uticaja na životnu sredinu, praćenje uticaja, adaptacija i ublažavanje“, potprojekat „Etika i politike životne sredine: institucije, tehnike i norme pred izazovom promena prirodnog okruženja“ (br. 43007).

ISBN 978-86-80484-45-7

Slika na koricama:
Paja Jovanović, *Izdajnik* (oko 1885.)

ALEKSANDAR PAVLOVIĆ

IMAGINARNI ALBANAC:
SIMBOLIKA KOSOVA
I FIGURA ALBANCA
U SRPSKOJ KULTURI

Institut za filozofiju i društvenu teoriju
Beograd, 2019.

SADRŽAJ

UVOD: KAKO (ZA)MISLITI ALBANCA?	9
Literatura	15
OD JUNAKA DO DIVLJAKA: ALBANCI U SRPSKOM HEROJSKOM I NACIONALNOM DISKURSU OD SREDINE XVIII DO SREDINE XIX VEKA	17
Albanac kao junak, rođak i prijatelj u srpskom herojskom diskursu XVIII i XIX veka	18
Suživot i priključenija	20
Musina „tri srca junačka“: srpsko-albanski odnosi u usmenoj epskoj tradiciji	27
Literatura	30
PESME, MITOVI I TERITORIJA: KARADŽIĆ, KOSOVSKA EPIKA I USPOSTAVLJANJE NACIONALNIH NARATIVA	33
Uvod: srboljupci i srbomrsci – slavljenički i prokazujući pristup kosovskoj tradiciji	34
„Klasični“ albanski i srpski Kosovski mit: sličnosti i razlike	42
Vuk Karadžić i stvaranje kosovske epike	47
Od jedinstvene Lazarice do zasebnih kosovskih pesama	54
„Iriška akademija“	57
Novo čitanje kosovske epike: poreklo „nebeske Srbije“ u usmenoj tradiciji	60
Opređenje za nebesko carstvo u srednjovekovnoj književnosti i usmenoj tradiciji	61
Kosovska tradicija i „Sremska veza“	63
Povratak u carstvo zemaljsko	66
Literatura	69

„GORI I OD SAMIH TURAKA“: ALBANCIMA U SRPSKIM UDŽBENICIMA KRAJEM XIX I POČETKOM XX VEKA	75
Uvod	77
Nacija, obrazovanje i udžbenici	78
Albanci u udžbenicima istorije Mihaila Jovića (1882 – 1918)	80
Protivrečnosti međuratnih godina (1918-1941)	89
Zaključak	92
Literatura	93
„TREĆI RAT“: ALBANSKA KAMPANJA IZ 1912/1913 U SRPSKOJ LEVIČARSKOJ ŠTAMPI	95
Uvod: zaboravljeni rat	96
Beograd za rat: predratna euforija i ratna propaganda	98
„Albanska pisma“	101
Pokolj u Ljumi	102
Mi smo ono Arnautima, što su nama bili Turci: četiri meseca u srednjoj Albaniji	104
Dva meseca u jugoslovenskom Sibiru	105
Zaključak	108
Literatura	111
RETORIKA „ALBANIZMA“	113
Stvaranje neprijateljstva	113
Zašto Albanac nije Dinarac? Albanci u delu Jovana Cvijića	114
Albanija je anarhija	117
Medievalizacija i mistifikacija Kosova	121
Balkanizam i „albanizam“	125
Reafirmisanje diskursa prijateljstva	126
Literatura	128